

بررسی عنوان قرارداد استفاده از رحم زن دیگر در بارداری و تعریف آن از منظر اخلاق و حقوق^۱

عباس یدالهی باغلویی*، سید محمد آذین**، رضا عمانی سامانی***

*کارشناس ارشد حقوق خصوصی، گروه اپیدمیولوژی و سلامت باروری، مرکز تحقیقات اپیدمیولوژی باروری، پژوهشگاه رویان، پژوهشگاه زیست شناسی و علوم پزشکی تولید مثل جهاددانشگاهی، تهران

**دانشجوی دکترای حقوق خصوصی، گروه اپیدمیولوژی و سلامت باروری، مرکز تحقیقات اپیدمیولوژی باروری، پژوهشگاه رویان، پژوهشگاه زیست شناسی و علوم پزشکی تولید مثل جهاددانشگاهی، تهران

***دانشجوی دکترای اخلاق پزشکی، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران و گروه اپیدمیولوژی و سلامت باروری، مرکز تحقیقات اپیدمیولوژی باروری، پژوهشگاه رویان، پژوهشگاه زیست شناسی و علوم پزشکی تولید مثل جهاددانشگاهی، تهران

چکیده

زمینه و هدف: استفاده از رحم زن دیگر به منظور بارداری با جنین حاصل از اسپرم و تخمک زوجین نابارور یکی از شیوه‌های درمانی است که مسائل مختلفی را از جهات حقوقی - اخلاقی در جامعه‌ی ایران به ارمغان آورده است. یکی از این مسائل انتخاب عنوان این شیوه‌ی درمانی و قرارداد مزبور و انتخاب عنوانی جهت زن صاحب رحم و زوجین نابارور صاحب اسپرم و تخمک است که هم از نظر حقوقی و هم از نظر اخلاقی بسیار چالش‌برانگیز می‌باشد. علاوه بر بررسی این عنوان، در تعریف این قرارداد نیز تعاریف متفاوتی صورت گرفته است. این تحقیق به دنبال بررسی این عناوین و تعاریف به منظور دستیابی به عنوان و تعریف مناسب می‌باشد.

یافته‌ها: از بررسی نظرات مختلف در می‌یابیم نویسندگان حقوقی اخلاقی و حتی پزشکی تعابیر و تعاریف متفاوتی از این شیوه درمانی، عقد مزبور و اطراف قرارداد دارند.

نتیجه گیری: در این مقاله به بررسی عناوین و تعاریف مختلف صورت گرفته در این زمینه پرداخته و در نهایت عنوان «جانشینی در بارداری»، «مادر جانشین» و «والدین ژنتیکی» برای این امر پیشنهاد می‌گردد.

کلید واژه: جانشینی در بارداری، مادر جانشین، والدین ژنتیکی، جنین

تایید مقاله ۹۴/۴/۲۰

وصول مقاله: ۹۳/۱۲/۵

نویسنده پاسخ گو: تهران، پژوهشگاه رویان، صندوق پستی ۱۶۶۳۵-۱۴۸ r.samani@gmail.com شماره تماس: ۰۲۱۲۳۵۶۲۶۸۵

مقدمه

زنی دارای تخمک نبوده، یا مردی به طور کلیدارای اسپرم نباشد، زن و مردی هر دو فاقد سلول‌های جنسی بوده و یا زن علی‌رغم داشتن تخمک، توانایی حمل جنین در دوران بارداری را نداشته باشد، علم پزشکی روش‌هایی برای درمان این امور مانند؛ اهدای تخمک، اهدای اسپرم، اهدای جنین، جانشینی در بارداری و امثالهم پیشنهاد می‌کند. این شیوه‌های درمانی نیز چالش‌ها و مسائلی را در عرصه‌های مختلف علوم انسانی از جمله حوزه‌ی اجتماعی، روان‌شناختی، فلسفی، فقهی حقوقی، اخلاقی و غیره با خود به همراه دارد. در این پژوهش یکی از مسائلی که شیوه‌ی درمان جانشینی در بارداری در حوزه‌ی حقوق و اخلاق ایجاد می‌کند مورد کنکاش قرار می‌گیرد.

پیشرفت تکنولوژی تحولی شگرف در زندگی انسان‌ها ایجاد نموده است. این تحول در عرصه‌های مختلف زندگی انسان از جمله زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... نمودار گشته است. این تحول در عرصه‌ی درمانی نیز جلوه‌گر شده و شیوه‌های درمانی نیز در پرتو تکنولوژی سمت و سوی دیگری به خود گرفته است. از جمله پیشرفت تکنولوژی در حوزه‌ی درمان می‌توان به ایجاد روش‌های نوین درمان ناباروری اشاره کرد. از جمله‌ی این شیوه‌های درمانی می‌توان به، IUI، IVF، GIFT، ZIFT و ICSI اشاره نمود. علاوه بر این موارد، چنانچه

۱- این مقاله از یافته‌های طرح پژوهشی سربازی نگارنده عباس یدالهی باغلویی در پژوهشگاه جهاد دانشگاهی رویان به راهنمایی دکتر رضا عمانی سامانی و نظارت دکتر سید محمد آذین تدوین و استخراج شده است.

استفاده کرده است؛ این کلمه در عین حال که بار حقوقی داشته بار اخلاقی خاصی نیز دارد که در این بحث، این امر نیز می‌بایست مورد لحاظ قرار گیرد.

روش بررسی

روش بررسی در این پژوهش، تحلیلی-توصیفی است. در ابتدا نگارنده به شیوه‌ی کتابخانه‌ای به گردآوری مطالب و نوشته‌هایی که در این زمینه توسط نویسندگان نگاشته شده اقدام نموده است. پس از آن مطالب جمع‌آوری شده مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته و نقاط قوت و ضعف هر یک از این نظرات بیان شده است. سپس در نهایت تعریفی از عنوان قرارداد مزبور طرفین آن و تعریف قرارداد ارائه گردیده است. البته همانگونه که پیش‌تر گفته شد، بررسی در این پژوهش با توجه به صیغه اخلاقی آن، صرفاً حقوقی نبوده و انتخاب عنوان مناسبی جهت این قرارداد و عنوانی برای اطراف آن با رویکرد اخلاقی و حقوقی می‌باشد.

یافته‌ها

«عقود معین» گروهی از قراردادهاست که در قانون نام خاص داشته و قانون‌گذار شرایط و آثار ویژه آن را معین کرده است. قانون‌گذاران نیز به دلیل اهیت اجتماعی و اقتصادی از دیرباز به این قراردادها توجه داشته‌اند. در این قراردادها قالب بیان اراده از پیش فراهم آمده و همه‌ی امور به حاکمیت اراده‌ی دو طرف عقد واگذار نشده است. قانون حقوق و تکالیف اساسی ناشی از این پیمان را پیش‌بینی کرده و کار طرفین را آسان نموده است مانند عقد بیع، قرض، ضمان و ... برعکس «عقود نامعین» در قانون عنوان و صورت ویژه ندارد، شمار آن‌ها نامحدود است و شرایط و آثار هر پیمان بر طبق قواعد عمومی قراردادها و اصل حاکمیت اراده معین می‌شود.

تا پیش از تدوین قانون مدنی و قبول اصل آزادی قراردادها (ماده ۱۰)، پیمان‌ها می‌بایست در یکی از قالب‌های پیش‌ساخته حقوقی و زیر یکی از عنوان‌های قانونی استفاده شود. زیرا باور بر این بود که در سایه‌ی این عنوان‌ها اراده التزام حقوقی می‌یابد. طرفین چنانچه تمایل داشتند قراردادی منعقد کنند که با هیچیک از عقود معین انطباق نداشت، دو راه پیش روی آنان بود: یا قرارداد خود را به شکل عقد صلح منعقد و یا اینکه به صورت شرط ضمن عقد لازمی و لو عقد صوری درآورند. اصل آزادی اراده این تصور را از بین برد و به تراضی اشخاص قطع نظر از صورت آن حاکمیت بخشید. افراد می‌توانستند در حدود قوانین، به هر شکل که مایلند قرارداد بسته و هر نامی که می‌خواهند بر آن بنهند. قرارداد استفاده از رحم زن دیگر به فرض درستی و صحت آن، در زمره‌ی عقود دوم است. عقودی که مطابق شرایط و مقتضیات زمان ایجاد شده و قانون‌گذار هنوز به مرحله‌ی معین نمودن آن نرسیده

توضیح اینکه استفاده از رحم زن دیگری به منظور بارداری در حالتی اتفاق می‌افتد که زن و مرد علیرغم داشتن سلول‌های جنسی لازم برای بارداری، رحم زن به دلایل مختلف، توانایی لازم برای حمل و نگهداری از جنین را ندارد. در این صورت اسپرم و تخمک زن و مرد شرعی و قانونی تحصیل و در محیط آزمایشگاه ترکیب می‌گردند، سپس جنین حاصله به رحم زن دیگری منتقل می‌شود که وی تا پایان دوران حمل، این جنین را در رحم خود نگه داشته و بعد از تولد وی را به صاحبان اسپرم و تخمک تحویل دهد. این امر نیز به موجب قراردادی بین صاحبان اسپرم و تخمک (زن و شوهر نابارور) و زن صاحب رحم صورت می‌پذیرد. در این مقاله به دنبال نام و عنوانی برای این قرارداد مزبور می‌باشیم.

مطابق قانون مدنی، عقود و قراردادها از یک منظر به دو دسته تقسیم می‌شوند: یکسری «عقود معین و بانام» هستند که در قانون مدنی و یا در سایر قوانین از آن‌ها به صراحت نام برده شده و قانون‌گذار شرایط و احکام آن‌ها را برشمرده است. از قبیل بیع، اجاره، قرارداد پیش‌فروش آپارتمان و ... برخی عقود دیگر نیز وجود دارد که متناسب با نیاز جامعه به وجود آمده و اشخاص حقیقی و حقوقی برای رفع نیازهای خود از آن استفاده می‌نمایند؛ این عقود هرچند به موجب ماده ۱۰ قانون مدنی مورد حمایت بوده و صحیح می‌باشند، ولی از آن‌جا که به طور اخص در قلمرو قانون وارد نشده، از آن‌ها تعبیر به «قراردادهای بی‌نام و غیرمعین» می‌شود.

قرارداد استفاده از رحم زن دیگر به منظور بارداری نیز در فرض صحت، از آن‌جا که در این زمینه قانونی وجود ندارد، در زمره‌ی عقود بی‌نام دسته‌بندی می‌گردد. همین امر نیز سبب شده است که در لسان حقوق دانان در مورد این قرارداد اختلاف‌نظرهایی به وجود آید. برخی از این اختلاف نظرات، تفاوت در عنوان و تعریفی است که در مورد این قرارداد استعمال می‌شود. تنوع عناوین و تعاریف نگارنده را بر آن داشته که به بررسی و تجزیه و تحلیل آن‌ها بپردازد و نقاط ضعف و قوت هر یک را نشان داده و در نهایت تعبیر و تعریف منتخب را ارائه نماید. ارائه عنوان مناسب برای این قرارداد از چند جهت واجد اهمیت می‌باشد. از یکسو با توجه به سابقه‌ی کوتاهی که این شیوه‌ی درمانی در جامعه ما داشته و عدم وجود عرف خاصی در این زمینه، عنوان انتخاب شده سرآغازی برای ورود این بحث در افکار عموم جامعه می‌شود، از اینرو می‌بایست با بررسی و دقت در انتخاب این عنوان اقدام نمود. از سوی دیگر با توجه به عدم وجود قانون خاص در این زمینه عنوان انتخابی می‌تواند قانون‌گذار را در برگزیدن عنوان این قرارداد یاری نماید.

نکته‌ای که می‌بایست بدان توجه نمود این است که در انتخاب عنوانی مناسب برای قرارداد مذکور نباید صرفاً از دیدگاه حقوقی به قضیه نگاه کرد. این امر ارتباط تنگاتنگی با قواعد اخلاقی داشته و نمی‌توان بدون در نظر گرفتن دیدگاه‌های اخلاقی به دنبال یافتن عنوانی برای قرارداد مذکور شد. قانون‌گذار نیز در قانون نحوه‌ی اهدای جنین به زوجین نابارور در سال ۸۲ به درستی متوجه این قضیه بوده و از واژه‌ی «اهداء»

- علاوه بر اصطلاحات فوق، واژه‌های دیگری نیز در مورد این شیوه مورد استفاده قرار گرفته شده است. این واژه‌ها عبارتند از: «جانشین میزبان»، «جایگزینی لقاخ خارج از رحم» (۲۲)، «جایگزینی رحمی» (۲۳)، «مادر سفارشی»، «مادر میانجی»، «بارداری میانجی»، «حامل بارداری»، «مادر جایگزین»، «مادر اجاره‌ای» (۲۴) و «حمل جایگزین» (۲۵) و (۲۶) از قرارداد مزبور نیز چنین تعبیری شده است: «قرارداد مادرجانشین» (۲۷) (۲۸)، «بارداری قراردادی»، «قرارداد استفاده از رحم زن» (۲۹) و «قرارداد حمل جایگزین» (۳۰).

۱-۲- نقد و بررسی عناوین: این عناوین توسط محققین و نویسندگان مورد بررسی و نقد قرار گرفته است.

۱-۲-۱- برخی معتقدند اصطلاح «رحم جایگزین» یا «رحم کرایه‌ای» واژه‌ای ناپسند است. استدلال آن‌ها چنین می‌باشد؛ «این بدان معناست که نقش مادری زنی که فرزند را در بطن خود می‌پرورد و او را از جسم و روح خودش تغذیه می‌کند، به «رحم» فرو بکاهیم. گویی با کارخانه‌داربطرف هستیم که کارگران خود را دست‌هایی می‌داند که مانند دیگر ابزار کار آن را کرایه کرده است... بارداری به نقش مکانیکی «رحم» تقلیل پذیر نیست. زن باردار با تمام اجزای بدن خود، و با قلب و روح خود در فرزند آوری مشارکت می‌کند.» (۳۱) از یک دیدگاه اخلاق محور دیدگاه فوق صحیح است. عنوان فوق و عناوینی مشابه چندان زبیده چنین شیوه و چنین قراردادی نیست. این تنها رحم زن نمی‌باشد که در مسأله‌ی بارداری، درگیر است، بلکه تمام جسم و تمام زندگی زن در بحث مذکور دخالت دارد؛ عوارض بارداری تنها اختصاص به رحم زن ندارد، بلکه تمام جسم و روح او را درگیر می‌کند. از اینرو نگارنده نیز این عنوان را، عنوان جامع و مناسبی نمی‌داند.

۱-۲-۲- برخی دیگر به کاربرد واژه «اجاره» در عنوان فوق ایراد وارد کرده و معتقدند «رحم اجاره‌ای» معنای تجاری و نه چندان خوشایند در قبال چنین رفتار نیکویی را تداعی می‌کند؛ و در ادامه بیان می‌دارند که کاربرد واژه‌ی اجاره یا کرایه در فرهنگ شرقی پسندیده نبوده و فراگیر نیست (۳۲). فارغ از اینکه ماهیت قرارداد مزبور چیست و اینکه آیا قرارداد فوق اجاره محسوب می‌شود یا خیر؟ و اینکه آیا می‌توان اعضای بدن را اجاره داد یا خیر؟ می‌توان گفت:

اولاً این عنوان و عناوین مشابه ناظر به قرارداد است و در مورد شیوه درمانی مزبور چندان رسا نیست.

ثانیاً برخی قراردادهای فوق، به صورت نوع دوستانه منعقد گردیده و تجاری بودن در مورد آن‌ها منتفی است، و در نتیجه این عنوان حداقل در مورد این نوع قراردادها، صادق نمی‌باشد.

ثالثاً، حتی اگر چنین قراردادی به صورت باجرت و معوض منعقد گردد، عمل زن صاحب رحم قابل قیاس با عمل اجیر نمی‌باشد. این زن نه تنها با رحم بلکه با تمام وجود خود از جنین مراقبت نموده و پذیرای عوارض آن چه در حین بارداری و چه بعد از آن می‌شود.

است. حقوق دانان در آثار خود این مهم را بر عهده گرفته و به بررسی جنبه‌های مختلف این قرارداد پرداخته‌اند. یکی از جنبه‌های این قرارداد عنوان و تعریف آنست؛ به تعبیر دیگر با توجه به بی‌سابقه بودن این قرارداد تعریف و عنوان واحدی از آن و حتی عنوان مشترکی برای اطراف این قرارداد وجود ندارد. (۱)

نگارنده پس از بررسی عناوین و تعاریف مختلفی که در این موضوع و برای قرارداد و طرفین آن بیان شده است عنوان «قرارداد جانیشینی در بارداری» را برای آن قرارداد و عناوین «مادر جانشین» و «والدین ژنتیکی» را برای طرفین قرارداد انتخاب نموده است. همچنین برای قرارداد مزبور نیز چنین تعریفی را ارائه می‌کند:

«قرارداد جانیشینی در بارداری توافقی است که بر مبنای آن زنی می‌پذیرد که در ازای دریافت پول یا به طور مجانی با جنین متعلق به زوجین نابارور، باردار گردیده، تا پایان مدت بارداری آن را حمل و پس از زایمان، طفل را به صاحبان اسپرم و تخمک تحویل دهد. زن صاحب رحم مادر جانشین و صاحبان اسپرم و تخمک والدین ژنتیکی طفل می‌باشند.»

بحث

۱- بررسی عنوان قرارداد:

برای قرارداد استفاده از رحم زن دیگر برای بارداری عناوین متعددی بیان شده است. نکته‌ای که در ابتدا باید بدان توجه داشت این است که بین عنوان حالت استفاده از رحم زن دیگر و عنوان قرارداد مزبور می‌بایست قائل به تفکیک شد. زیرا اولی اشاره به شیوه‌ای از درمان دارد که به موجب آن اسپرم و تخمک را از زن و شوهر گرفته و به رحم زن دیگر منتقل می‌نماید و دومی اشاره به عنوان قراردادی دارد که بدین منظور منعقد گردیده و در نتیجه یک عنوان حقوقی است. هر چند این دو تعبیر در بسیاری از موارد همسان است ولی برای تنقیح و تبیین می‌بایست آن‌دو را از یکدیگر مجزا نمود. با این توضیحات در ادامه ابتدا عناوین مطروحه بیان و سپس مورد نقد قرار می‌گیرد.

۱-۱- بیان عناوین: تعبیری که برای این شیوه در نظر گرفته شده بسیار متنوع است.

- از مهم‌ترین تعبیر عبارتند از: «رحم جایگزین» (۲) (۳) (۴) (۵) و (۶) برخی برای نام این قرارداد نیز عنوان فوق را برگزیدند. (۷) (۸) (۹) برخی دیگر از عنوان مشابهی چون «قرارداد استفاده از رحم جایگزین» استفاده نموده‌اند (۱۰) (۱۱) (۱۲) (۱۳).

- از عناوین دیگری که برای این شیوه و این قرارداد استفاده شده تعبیر «اجاره رحم» یا «رحم اجاره‌ای» می‌باشد (۱۴) (۱۵) (۱۶) (۱۷).

- عنوان پر کاربرد دیگری که در ایران برای این شیوه و این قرارداد وجود دارد تعبیر «جانیشینی در بارداری» است (۱۸) (۱۹) (۲۰) (۲۱).

و «اجاره» نیز در آن وجود ندارد، فلذا این عنوان جهت نامیدن این شیوه و این قرارداد، به مجامع پزشکی و حقوقی پیشنهاد می‌گردد. پس از این عنوان، اینک به بررسی عناوین زن و شوهر صاحب تخمک و اسپرم و زن صاحب رحم می‌پردازیم.

۲- بررسی عنوان طرفین قرارداد:

در مورد زوجین نابارور صاحب گامت و زن صاحب رحم، تعابیر متعددی مطرح گردیده است.

۱-۲- تعابیر زوجین نابارور صاحب گامت: از مهم‌ترین تعابیری که از زوجین صاحب جنین به عمل آمده، عبارتست از: «والدین حکمی» (۳۳) (۳۴) (۳۵) (۳۶) برخی به این تعبیر ایراد کرده و معتقدند که عنوان «والدین حکمی» که برای زوج نابارور صاحب اسپرم و تخمک استعمال می‌گردد، اصطلاح مناسبی نیست. زیرا در تعریف والدین حکمی چنین می‌گویند که می‌بایست حداقل یکی از زوجین با طفل ارتباط ژنتیکی داشته باشد و چنانچه جنین از اسپرم و تخمک زن و مرد تشکیل شود [چنانچه در فرض مساله نیز اینچنین است] اصطلاح والدین حکمی مناسب نیست (۳۷) (۳۸).

«والدین بالقوه»، «والدین قراردادی» (۳۹) «والدین نامزد» (۴۰). «زوج درخواست کننده» (۴۱)، «والدین خواهان» (۴۲)، «والدین حقیقی» (۴۳)، «زوجین متقاضی» (۴۴)، «والدین ژنتیکی» (۴۵) از دیگر عناوینی است که برای صاحبان تخمک و اسپرم بیان شده است.

۲-۲- عناوین زن صاحب رحم: در مورد تعبیری که هم برای زن صاحب رحم وجود دارد برخی بیان می‌دارند: «دقیق‌ترین عنوان جهت زنی که حاملگی را با جنین حاصل از زوج نابارور به روش ICSI/ IVF و طی قرارداد منعقد شده‌ای دنبال می‌نماید، «جایگزین» می‌باشد» (۴۶). از تعابیر دیگری که در این زمینه وجود دارد عبارتند از: «مادر میزبان» «مادر به دنیا آورنده» (۴۷)، «مادر میانجی» (۴۸)، «دایه پیش از تولد» (۴۹)، «مادر اهدا کننده»، «مادر رحم جایگزین» (۵۰)، «حامل» (۵۱) و غیره. ولی به نظر می‌رسد از پرکاربردترین واژه‌ای که در مورد این به کار برده شده است لفظ «مادر جانشین» یا «مادر جایگزین» می‌باشد. (۵۲) (۵۳) (۵۴) (۵۵) (۵۶) و....

در مورد این عنوان برخی معتقدند رحم جایگزینی موقعیتی در جهت تقویت مفهوم مادر نیست از اینرو مفهوم مادری مستفاد از این کلمه می‌بایست حذف گردد. (۵۷) ولی به نظر برخی دیگر، بارداری را نباید به نقش مکانیکی «رحم» بکاهیم. زن باردار با تمام اجزای بدن و با قلب و روح خود در این امر مشارکت می‌کند. این فرایند به حق او را شایسته عنوان زیبا و فخیم «مادر» می‌سازد. از اینرو او حق دارد به عنوان مادر دوم فرزند حاصله شناخته شود (۵۸).

همچنین از طرف دیگر با توجه به اینکه زن صاحب رحم وظیفه حمل و پرورش جنین را به جای مادر اصلی بر عهده می‌گیرد و از نظر پزشکی نیز فیزیولوژی بدنش جانشین فیزیولوژی بدن مادر اصلی می‌شود،

رابعاً اگر قائل به این شویم که این زن مادر رضاعی چنین طفلی محسوب می‌شود و در واقع این زن مادر این طفل تلقی شده و به نوعی می‌توان این حالت را شبیه زن مرضه دانست. زن مرضه بعد از تولد طفل، از او نگه داری می‌کند، زن صاحب رحم قبل از تولد؛ حال آیا می‌توان زن مرضه را نیز مادر اجاره ای نامید؟ و آیا چنین عنوانی در فقه کاربردی دارد؟

۱-۲-۳- عنوان دیگری که در این زمینه وجود دارد عنوان «مادر جانشین» یا «مادر جایگزین» است. در مورد واژه‌ی جایگزینی هر چند برخی معتقدند این لفظ برگردانی دقیق و فراگیرتر است و با واژه لاتین و انگلیسی واژه همخوانی بیشتری دارد، همچنین مفهوم انتخاب در مفهوم آن نهفته است که آن را نامزد مناسب‌تری نسبت به جانشین می‌نماید و هر چند این لفظ را می‌توان در مورد زن صاحب رحم به کار برد ولی چنین عنوانی برای قرارداد مزبور و برای این شیوه چندان صحیح نمی‌باشد. زیرا علاوه بر انتقادی که نسبت به اصل این ترکیب وجود دارد (که در جای خود مورد بررسی قرار می‌گیرد) این عنوان تنها ناظر به یک طرف قرارداد بوده که آن هم زن صاحب رحم است و طرف دیگر قرارداد که زن و شوهر نابارور و همچنین جنین را که موضوع قرارداد می‌باشد، در بر نمی‌گیرد و از طرف دیگر این عنوان اصلاً اشاره‌ای به بارداری ندارد. در این شیوه زن صاحب رحم با انعقاد قرارداد با جنین متعلق به دیگران باردار شده و تا پایان بارداری می‌بایست جنین را حمل کند که این لفظ اشاره ای به این موضوع ندارد.

۱-۲-۴- همین ایرادات را در مورد «حمل جایگزین» در صورتی که حمل را ناظر به جنین بدانیم نیز می‌توان مطرح نمود؛ زیرا این عنوان از یک طرف تنها اشاره به موضوع قرارداد داشته و از طرف دیگر نیز لزوماً این واژه اشاره به بارداری ندارد؛ توضیح اینکه سابقاً از آنجا که امکان نگهداری جنین و فریز آن در خارج از رحم وجود نداشت، آنچه در ابتدا از واژه‌ی جنین متبادر به ذهن می‌شد موجودی بود که در رحم بوده و در مراحل رشد قرار دارد. امروزه با بحث انجماد جنین، دیگر نمی‌توان جنین را تنها در مورد بارداری به کار بست. زیرا چه بسا جنین متعلق به زنان و مردانی که در مرحله‌ی درمانی جنین‌های اضافه آن‌ها فریز شده و هیچگاه نیز دیگر مورد استفاده‌ی آن‌ها واقع نشود. همچنین زوجینی که جنین خود را به بانک جنین سپرده که شاید روزی مورد استفاده زوج دیگری قرار گیرد. از اینرو با تصور جنین در خارج از رحم، دیگر مطلقاً واژه‌ی حمل اشاره به بارداری ندارد.

البته باید در نظر داشت که اگر «حمل» را به معنای بارداری بدانیم، ایرادات مزبور وجود ندارد، ولی باز هم این ایراد را می‌توان مطرح کرد که از واژه حمل هر دو معنی را فهمید و اختصاص واژه حمل به بارداری نیاز به قرینه دارد و از طرف دیگر نیز واژه حمل یک واژه عربی است. عنوان پیشنهادی نگارنده عنوان «جانشینی در بارداری» است. این عنوان را هم در مورد شیوه درمانی و هم در مورد قرارداد مزبور می‌توان به کار بست. از طرف دیگر این عنوان جامع همه‌ی اطراف آن می‌باشد. بارداری نیز در این عنوان به طور صریح آمده و ایرادات عنوان «رحم»

این ظاهر، دیگر انتخاب این عنوان را نمی‌توان پیش فرض دانست، در حالی که عنوان «حامل» در این زمینه مانع از دخول اغیار نیست، زیرا حامل را هم می‌توان به معنای کسی دانست که از تخمک خود و اسپرم شوهرش باردار شده و بارداری برای خود اوست و هم به کسی اطلاق گردد که برای دیگران و با تخمک و اسپرم آن‌ها باردار گردیده است، هر چند اشکالات مطرح شده در مورد لفظ مادر در واژه‌ی «حامل» قابلیت طرح ندارد.

در مورد انتقاد دیگر مطرح شده می‌توان به این نکته اشاره کرد که عنوان مادر جانشین می‌بایست در زیر مجموعه‌ی جانشین در بارداری مورد توجه قرار گرفته و در آن حیطه در مورد آن بحث کرد، نه به طور مطلق. همانگونه که در ایرادی دیگر مطرح شده نیز اینچنین پاسخ داده شده بود. در زیر مجموعه‌ی جانشینی در بارداری، زنی قرار دارد که از جنین متعلق به دیگران باردار شده، از این رو جانشین زن دیگری در بارداری و مادر شدن می‌شود. در این مجموعه عنوان مادر جانشین رسا بوده و ابهامی ندارد. همانطور که الفاظ در هر علمی می‌بایست در همان علم مورد بررسی قرار گیرد نه به طور مطلق و در نزد توده مردم. زیرا هر علمی برای مفاهیم موجود در آن علم به وضع یکسری الفاظی می‌پردازد که در نزد عالمان و محققین همان علم می‌بایست بررسی شود هر چند توده‌ی مردم نسبت به آن الفاظ دچار ابهام باشند و در این مورد نیز همینطور است.

از اینرو با توجه به ایرادات مطروحه، نگارنده برای عنوان زوجین صاحب اسپرم و تخمک (با توجه به اینکه جنین از نظر ژنتیکی به آن‌ها مربوط می‌شود) عنوان «والدین ژنتیکی» و برای زن صاحب رحم نیز عنوان «مادر جانشین» را پیشنهاد می‌نماید.

۳- بررسی تعریف قرارداد:

از این قرارداد تعاریف متعددی به عمل آمده است، که در این جا به چند مورد اشاره می‌شود.

الف: «قرارداد استفاده از رحم جانشین عبارت است از؛ توافقی فیما بین زوجین متقاضی فرزند و مادر جانشین یا زن حامل با هدف پذیرش اسپرم زوج و یا اسپرم و تخمک و یا تخمک بارور شده زوجین متقاضی و یا اسپرم شوهر خویش و یا حتی اسپرم و تخمک و یا تخمک لقاح یافته افرادی دیگر و پرورش جنین در رحم و تسلیم کودک پس از تولد به متقاضی فرزند.» (۶۲)

ب: «رحم جایگزین یعنی توافقی با بانوی صاحب رحمی که آمادگی خود را برای حاملگی برای زوج نابارور اعلام می‌نماید، به گونه‌ای که پس از زایمان نوزاد حاصل را به زوج نابارور تحویل دهد.» (۶۳)

ج: «قراردادی که به موجب آن یک زن (مادر جانشین) در مقابل یک زوج ازدواج کرده (والدین حکمی) موافقت می‌کند که جنینی را برای آن‌ها حمل کرده بچه را به دنیا آورده و او را به مجرد تولد به آن زوج تسلیم نماید که آن‌ها بچه را مثل فرزند خودشان بزرگ کنند.» (۶۴)

د: «جانشینی در بارداری توافقی است که بر پایه آن زنی (مادر جانشین)

استفاده از اصطلاح مادر جانشین بسامد بیشتری دارد (۵۹). برخی به ترکیب «مادر جانشین» ایراد نموده و بیان می‌دارند: «معنایی که از ترکیب مادر جانشین انتظار می‌رود، این مفهوم است که زنی نقش تربیت کردن و بار آوردن بچه را برای زن دیگر به عهده بگیرد ولی این مفهوم از این ترکیب به دست نمی‌آید و مادر جانشین به زنی اطلاق می‌گردد که وظیفه و نقش حمل جنین و زاییدن بچه را برای زن دیگری تقبل می‌کند. در مقابل مادر حکمییا اجتماعی نقش تربیت، بار آوردن و بزرگ کردن بچه را عهده دار می‌گردد» (۶۰).

این ایراد هر چند به ظاهر درست می‌نماید ولی با اندکی دقت می‌توان چنین پاسخ داد: لفظ «مادر جانشین» در مجموعه جانشینی در بارداری مورد استفاده قرار می‌گیرد و از آنجا که این شیوه نیز از آغاز بارداری تا پایان آن و وضع حمل کاربرد دارد، لذا مفهوم مادر جانشین نیز مفهوم مورد نظر را می‌رساند. مضافاً اینکه خود نویسنده از همین عنوان استفاده نموده است.

برخی از صاحب نظران در این زمینه ایراد وارد نموده و معتقدند: اصطلاح مادر جانشین با یک پیش فرض اثبات نشده همراه است و آن نیز مادر بودن زن حامل است و از آنجا که در این زمینه اختلاف نظر اساسی وجود دارد، از سوی دیگر فقها نیز اعتقاد به عدم مادر بودن این زن دارند، همچنین قانونی نیز وجود ندارد که این دیدگاه را به قاعده رسمی لازم الاجرا تبدیل کند، لذا بهتر است از عنوان دیگر بیهره جست (۶۱).

البته ایشان ایراد دیگری را بیان داشته‌اند و آن این است که این عنوان دارای ابهام است؛ جانشین شدن در چه امری؟ از این عنوان، موضوع جانشینی استنباط نمی‌گردد. با توجه به این نکته، ایشان واژه «حامل» را برای نامیدن این زن پیشنهاد نموده‌اند و واژه «حامل» هیچکدام از ایرادات مزبور را ندارد.

نکته‌ای که در این زمینه لازم توجه می‌باشد این است که هر چند مادر بودن این زن مفهوم اخلاقی بوده و در مورد مادر بودن او اختلاف نظر وجود دارد؛ ولی باید در نظر داشت که اگر چه اخلاق و حقوق دو موضوع مجزا از یکدیگرند، ولی حقوق بی‌نیاز از اخلاق نمی‌باشد به طوریکه اخلاق حسنه یکی از مباحث بسیار مهم در حقوق است؛ در این زمینه نیز علمای اخلاق همانطور که بیان شد قائل به عنوان مادر برای این زن شده‌اند. البته فقها و به تبع آن حقوق دانان نیز، هر چند در مورد مادر بودن این زن اختلاف نظر دارند، ولی مشهور آن‌ها با توجه به اینکه زن صاحب تخمک را به عنوان مادر طفل بیان می‌دارند (کما اینکه نگارنده در مقالات دیگری قائل به همین نظر است) ولی زن صاحب رحم را در حکم مادر رضاعی طفل بیان می‌دارند.

از طرف دیگر فارغ از این که آیا می‌توان این زن را مادر دانست یا خیر؟ مطابق ظاهر امر، این زن، عمل مادری را تا قبل از تولد طفل اعم از بارداری، حمل و زاییدن انجام می‌دهد و با توجه به ظاهر امر نیز می‌توان او را مادر نامید، هر چند بارداری برای شخص دیگری است و عنوان جانشین نیز همین مفهوم را به ذهن تداعی می‌نماید. با توجه به

صاحب رحم مادر جانشین و صاحبان اسپرم و تخمک والدین ژنتیکی طفل می‌باشند.»

ویژگی‌هایی را برای این تعریف می‌توان بر شمرد:

اولاً: در این تعریف از عناوین پیشنهادی استفاده شده است.

ثانیاً: جانشینی در بارداری را تنها مختص به حالتی می‌داند که مادر جانشین از جنین متعلق به زوجین نابارور، باردار گردیده و سایر شقوق را داخل در این تعریف وارد نمی‌داند.

ثالثاً: تکالیف مادر جانشین را اعم از بارداری، حمل، زایمان، و تحویل را به صراحت بیان می‌دارد.

رابعاً: انواع قرارداد مزبور را اعم از مجانی یا به صورت دریافت پول بیان می‌دارد. و در همین قسمت هم تکالیف والدین ژنتیکی را در مورد پرداخت پول (در صورتیکه مادر جانشین در ازای دریافت پول مبادرت به این کار نماید) بیان می‌کند.

نتیجه‌گیری

استفاده از رحم زن دیگر به منظور رشد و پرورش جنین متعلق به زوجین نابارور که به موجب قراردادی صورت می‌پذیرد، یکی از شیوه‌های درمان ناباروری است که مباحث حقوقی و اخلاقی متعددی را در جامعه ایران با خود به همراه داشته است. یکی از این مباحث برگزیدن نام مناسبی برای این شیوه‌ی درمانی و این قرارداد و همچنین اطراف آن می‌باشد. در این زمینه بین نویسندگان اختلاف نظر وجود داشته و عناوین متعددی برای این منظور به کار گرفته شده است. هرچند تعبیر استفاده شده هر کدام به نوعی بیانگر گوشه‌ای از واقعیت قضیه بوده ولی هر کدام نیز از نظر حقوقی و اخلاقی با چالش‌هایی مواجه بوده است. نگارنده با بررسی و تجزیه تحلیل عناوین به کار رفته

تعبیر زیر را برای این امر به جامعه علمی کشور پیشنهاد می‌کند. جانشینی در بارداری: یک شیوه‌ی درمانی و یک قرارداد است که بر مبنای آن زنی می‌پذیرد در ازای دریافت پول یا به طور مجانی با جنین متعلق به زوجین نابارور، باردار گردیده، تا پایان مدت بارداری آن را حمل و پس از زایمان، طفل را به صاحبان اسپرم و تخمک والدین دهد. زن صاحب رحم مادر جانشین و صاحبان اسپرم و تخمک والدین ژنتیکی طفل می‌باشند.

مادر جانشین: زنی که رحم او پذیرای جنین متعلق به زوجین نابارور شده، تا پایان مدت حمل از او نگهداری کرده و پس از زایمان نوزاد را به آن‌ها بسپارد.

والدین ژنتیکی: زن و شوهری که نمی‌توانند صاحب فرزند شده و از این رو اسپرم و تخمک آن‌ها در محیط آزمایشگاه تبدیل به جنین شده و آن را در رحم زن دیگری به منظور حمل و زایمان قرار می‌دهند.

می‌پذیرد تا با روش‌های کمکی تولید مثل و استفاده از اسپرم و تخمک والدین حکمییا اشخاص ثالث که در آزمایشگاه بارور شده و یا به جنین تبدیل شده، باردار شود و در حالی ارتباط ژنتیکی با فرزند ندارد، فرزند ناشی از آن تخمک بارور شده یا به جنین تبدیل شده را حمل کند و پس از تولد، او را به زوج طرف توافق (والدین حکمییا متقاضی) تحویل دهد» (۶۵)

ه: «قراردادی که بر طبق آن زنی توافق کند تا با استفاده از روش‌های کمکی تولید مثل و با استفاده از اسپرم و تخمک والدین حکمییا اشخاص ثالث که در محیط آزمایشگاه بارور شده و به جنین تبدیل شده، باردار گردد و پس از سپری شدن مدت حمل و تولد فرزند، او را به زوج طرف توافق تحویل دهد، در مقابل والدین حکمی متعهد می‌شوند که بسته به نوع قرارداد، نسبت به پرداخت هزینه‌ها و حق الزحمه‌ی مادر جانشین «قرارداد معوض» و ایفای تعهدات مربوطه (در قرارداد غیر معوض) مبادرت ورزند» (۶۶)

هر چند این تعاریف هر کدام به نحوی، در صدد تبیین این قرارداد می‌باشند، ولی بر هر کدام نیز ایراداتی وارد است:

- به نظر می‌رسد مهم‌ترین ایرادی که بر این تعاریف می‌توان وارد نمود این است که در این تعاریف بارداری زن را از انواع مختلف جنین تکوین یافته بیان می‌دارد، اعم از اسپرم و تخمک زوجین نابارور، اسپرم و تخمک اهدایی، اسپرم بیگانه و... در حالی که در این تحقیق منظور از جانشینی در بارداری تنها حالتی است که زن با جنین متعلق به زوجین نابارور، باردار می‌گردد.

- همچنین در برخی تعاریف، این عبارت وجود دارد: «با استفاده از روش‌های کمکی تولید مثل» به نظر می‌رسد این عبارت حشو باشد؛ چون انجام این کار بدون استفاده از روش‌های کمکی تولید مثل امکان پذیر نیست.

- علاوه بر این، در یکی از تعاریف چنین آمده است: «آن‌ها بچه را مثل فرزند خودشان بزرگ کنند.» به نظر می‌رسد این تعبیر نیز چندان دقیق نیست زیرا فرزند متعلق به والدین ژنتیکی است و این حق و وظایف آن‌ها است که از بچه نگهداری کنند. این فرزند آن‌هاست و آن‌ها نیز والدین او هستند و تشبیه بچه، به بچه‌ی خودشان چندان صحیح نمی‌باشد.

- در تعریف دوم نیز صرفاً بیان می‌دارد که زن صاحب رحم صرفاً آمادگی خود را برای حاملگی برای زوج نابارور اعلام می‌دارد، بدون اینکه صراحتاً بیان کند که از جنین متعلق به آن‌ها باردار می‌گردد.

نویسنده برای قرارداد مزبور چنین تعریفی را ارئه می‌کند:

«قرارداد جانشینی در بارداری توافقی است که بر مبنای آن زنی می‌پذیرد در ازای دریافت پول یا به طور مجانی با جنین متعلق به زوجین نابارور، باردار گردیده، تا پایان مدت بارداری آن را حمل و پس از زایمان، طفل را به صاحبان اسپرم و تخمک تحویل دهد. زن

References

- 1- Katozian N. Special contracts; volume 1; Enteshar Corporation, Tehran; 1391. [Persian]
- 2- Naseri H, to analyze of legal order in Parentage in child of surrogacy, Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 3- Aramesh K. Ethic research of monetary relation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 4- Shiraghaey kotenaei N, Fany sabery L. Is the pregnancy Superseded or mother? What is it called?; Congress of ethic and reproductive law; 1390; Tehran; Iran; Royan institute. [Persian]
- 5- Bahjaty Ardakany Z, Akhondy M, Shidfar F, Consultation and evaluation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 6- Hamdollahi A, Roshan M. comparative jurisprudence and legal research of surrogacy agreement; majd publication; Tehran; 1390. [Persian]
- 7- Dalir rad M, Hoseinali fam M, Jafarizadeh E. Religious ethical challenges in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 8- Akhondy M, Bahjaty Ardakani, Surrogacy; definition kinds and Necessity of using this in therapy of infertility; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 9- Naseri H, to analyze of legal order in Parentage in child of surrogacy, Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 10- Hamdollahi A, Roshan M. comparative jurisprudence and legal research of surrogacy agreement; majd publication; Tehran; 1390. [Persian]
- 11- Jafarzadeh M. Legalstatus of using from surrogacy. J Bulletin of law and Political Science. 1385, 2 and 3, 85-115. [Persian]
- 12- Jalalian M. Validity of surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 13- Alizadeh M, Jurisprudence and legal status in using of surrogacy contract, JUniversity of Islamic Razavi Sciences. 1385, 19, 177-195. [Persian]
- 14- Saefy S. Statutory provisions in surrogacy, Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 15- Gasemzadeh M. Surrogacy in the Law of Iran. Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 16- Rakhshandehro H. Surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 17- Gorji A etc al. A Comparative Study of Family Law. 2ed ed. Tehran. University of Tehran. 1387. 199 [Persian]
- 18- Alizadeh M, Jurisprudence and legal status in using of surrogacy contract, JUniversity of Islamic Razavi Sciences. 1385, 19, 177-195. [Persian]
- 19 - Naseri H, to analyze of legal order in Parentage in child of surrogacy, Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 20- Naye Zadeh A. Legal Aspects of the Newest Reproductive Methods Surrogacy- Egg/Embryo

- Donation. Majd publication; Tehran; 1380. [Persian]
- 21- Seyfi GH. The rights of third parties in surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 22- Bahjaty Ardakany Z, Akhondy M, Shidfar F, Consultation and evaluation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 23- Akhondy M, Bahjaty Ardakani, Surrogacy; definition kinds and Necessity of using this in therapy of infertility; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 24- Shiraghaey Kotenaei N, Fany Sabery L. Is the pregnancy Superseded or mother? What is it called? Congress of ethic and reproductive law; 1390; Tehran; Iran; Royan institute. [Persian]
- 25- Azin M, Mutual obligations of parties in simple surrogacy ; Congress of ethic and reproductive law; 1390; Tehran; Iran; Royan institute. [Persian]
- 26- Azin M, Omani Samani R. Title nature and the party of simple surrogacy contract. J medical fight ; 1391 - 92; 13, 14; 11-28. [Persian]
- 27- Nayeb Zadeh A. Legal Aspects of the Newest Reproductive Methods Surrogacy- Egg/Embryo Donation. Majd publication; Tehran; 1380. [Persian]
- 28- Rakhshandehro H. Surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 29- Rakhshandehro H. Surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 30- Azin M, Mutual obligations of parties in simple surrogacy ; Congress of ethic and reproductive law; 1390; Tehran; Iran; Royan institute. [Persian]
- 31- Aramesh K. Ethic research of monetary relation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 32- Shiraghaey kotenaei N, Fany Sabery L. Is the pregnancy Superseded or mother? What is it called?; Congress of ethic and reproductive law; 1390; Tehran; Iran; Royan institute. [Persian]
- 33- Nayeb Zadeh A. Legal Aspects of The Newest Reproductive Methods Surrogacy- Egg/Embryo Donation. Majd publication; Tehran; 1380. [Persian]
- 34 - Jalalian M. Validity of surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 35- Alizadeh M, Jurisprudence and legal status in using of surrogacy contract, JUniversity of Islamic Razavi Sciences. 1385, 19, 177-195. [Persian]
- 36- Naseri H, to analyze of legal order in Parentage in child of surrogacy, Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 37- Alizadeh M, Jurisprudence and legal status in using of surrogacy contract, JUniversity of Islamic Razavi Sciences. 1385, 19, 177-195. [Persian]
- 38- Naseri H, to analyze of legal order in Parentage in child of surrogacy, Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 39- Bahjaty Ardakany Z, Akhondy M, Shidfar F, Consultation and evaluation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 40- Dalir rad M, Hoseinali fam M, Jafarizadeh E. Religious ethic challenges in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological

- aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 41- bakhtiary M, Ghorbany B, Surrogacy Experience of mother and demanding couple; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 42- Aramesh K. Ethic research of monetary relation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 43- Akhondy M, Bahjaty Ardakani, Surrogacy; definition kinds and Necessity of using this in therapy of infertility; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 44- Jafarzadeh M. Legalstatus of using from surrogacy. J Bulletin of law and Political Science. 1385, 2 and 3, 85-115. [Persian]
- 45- Yousefi H, Ghahary SH, surrogacy take on various aspects and his Challenge. Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 46- Bahjaty Ardakany Z, Akhondy M, Shidfar F, Consultation and evaluation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 47- Dalir rad M, Hoseinali fam M, Jafarizadeh E. Religious ethic challenges in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 48- Nazary F, The surrogacy efforting in reduction to Infertility pain; Congress of ethic and reproductive law; 1390; Tehran; Iran; Royan institute. [Persian]
- 49- Gasemzadeh M. Surrogacy in the Law of Iran. Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 50- bakhtiary M, Ghorbany B, Surrogacy Experience of mother and demanding couple; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 51 - Azin M, Omani Samani R. Title nature and the party of simple surrogacy contract. J medical fighh; 1391 - 92; 13, 14; 11-28. [Persian]
- 52- Nayeb Zadeh A. Legal Aspects of the Newest Reproductive Methods Surrogacy- Egg/Embryo Donation. majd publication; Tehran; 1380. [Persian]
- 53- Akhondy M, Bahjaty Ardakani, Surrogacy; definition kinds and Necessity of using this in therapy of infertility; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 54- Seyfi GH. The rights of third parties in surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 55- Dalir Rad M, Hoseinali Fam M, Jafarizadeh E. Religious ethic challenges in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 56- Jalalian M. Validity of surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 57- Bahjaty Ardakany Z, Akhondy M, Shidfar F, Consultation and evaluation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 58- Aramesh K. Ethic research of monetary relation in surrogacy; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute.

- [Persian]
- 59- Rakhshandehro H. Surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 60- Nayeb Zadeh A. Legal Aspects of the Newest Reproductive Methods Surrogacy- Egg/Embryo Donation. Majd publication; Tehran; 1380. [Persian]
- 61- Azin M, Omani Samani R. Title nature and the party of simple surrogacy contract. J medical fighh; 1391 - 92; 13, 14; 11-28. [Persian]
- 62- Jafarzadeh M. Legalstatus of using from surrogasy. J Bulletin of law and Political Science. 1385, 2 and 3, 85-115. [Persian]
- 63- Akhondy M, Bahjaty Ardakani, Surrogacy; definition kinds and Necessity of using this in therapy of infertility; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]
- 64- Nayeb Zadeh A. Legal Aspects of the Newest Reproductive Methods Surrogacy- Egg/Embryo Donation. Majd publication; Tehran; 1380. [Persian]
- 65- Alizadeh M, Jurisprudence and legal status in using of surrogacy contract, JUniversity of Islamic Razavi Sciences. 1385, 19, 177-195. [Persian]
- 66- Jalalian M. Validity of surrogacy agreement; Congress of Medical, legal, Islamic jurisprudential, ethical-philosophical, sociological and psychological aspect of surrogacy; 1386; Tehran; Iran; Samt and Avicenna institute. [Persian]

A Legal and Ethical Suggestion for Nomination of Surrogacy Contract, Surrogate and demanding couple in Persian Language

Abbas Yadollahi Baghlouyi*- Seyyed Mohammad Azin**- Reza Omani Samani***†

*MA in Private Law Department of Epidemiology & Reproductive Health, Reproductive Epidemiology Research Center, Royan Institute for Reproductive Biomedicine, ACECR, Tehran , Iran

** PhD Candidate in Private Law, Department of Epidemiology & Reproductive Health, Reproductive Epidemiology Research Center, Royan Institute for Reproductive Biomedicine, ACECR, Tehran , Iran

*** PhD Candidate in Medical Ethics, Medical Ethics & History Research Center, Medical Science University of Tehran & Department of Epidemiology & Reproductive Health, Reproductive Epidemiology Research Center, Royan Institute for Reproductive Biomedicine, ACECR, Tehran , Iran

Abstract

Background: Surrogacy is one of the artificial reproductive treatments which has arisen several legal and ethical issues in Iranian society. One of these problems is to select an appropriate title for the related contract, the surrogate and the demanding couple in Persian language. This nomination will involve some legal and ethical dilemmas and which should be precisely discussed and resolved. The authors have tried to present the best suggestion to let this kind of ART work properly and avoid legal and ethical disadvantages of false naming.

Findings: From reviewing of different idea, it is finds that legal ethic and medical writer have the different titles and definitions of this therapy, this contract and the parties of contract.

Conclusion: In this article the titles and definitions have been reviewed and finally the titles of "surrogacy agreement", "surrogate mother" and "genetic parents" is proposed.

Keywords: Surrogacy, Surrogate Mother, Genetic Parents, Fetus

Received: 24Feb 2015

Accepted: 11 July 2015

†Correspondence: Royan Research Center, Tehran, Iran, PO Box: 16635-148

Tel: 02123562685

Email: r.samani@gmail.com